

Stichting
Dienstverlening aan
Buitenlanders

JAARVERSLAG 2022

Stichting Dienstverlening aan Buitenlanders

JAARVERSLAG 2022

Contactgegevens

Stichting Dienstverlening aan Buitenlanders (SDB)
Herenstraat 34
3512 KD Utrecht

Telefoon 030-2519246 / 06-15123780

E-mail: usrk.sjd@hetnet.nl / info@sdb-utrecht.nl / sdbutrecht@gmail.com

Rekeningnummer NL64INGB0004253482 t.n.v. SDB Utrecht

Website www.sdb-utrecht.nl

KvK nr 30200224

Inhoud:

1. Inleiding
2. Wat doet SDB? Doelgroep, werkwijze en samenwerking
3. SDB in 2022 met verslag van de bureaumedewerkster
4. Getalsmatige overzichten van cliënten, landen en rechtsgebieden
5. Communicatie
6. Financiën en toelichting op de begroting 2023

Bijlagen:

- 1 voorgeschiedenis, doel en organisatie
- 2 wat is ongedocumenteerd zijn
- 3 mijn verhaal met E. door vrijwilliger A.

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag over 2022 van Stichting Dienstverlening aan Buitenlanders te Utrecht. Met een overzicht van getallen en enkele concrete casussen proberen wij in dit verslag een getrouw beeld te geven van onze werkzaamheden. In een bijlage laten we ook zien wat er komt kijken bij het werk van een buddy van een van de cliënten van de SDB.

De SDB is een initiatief dat gedragen en (mede) gefinancierd wordt door Utrechtse kerken en organisaties. Samen met de gezamenlijke Utrechtse kerken in de USRK (Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken) willen wij ons vanuit de bijbelse opdracht blijven inzetten voor de 'minsten', kwetsbare mensen die in onze stad of elders in Nederland verblijven. De SDB wil samen met anderen een uitgestoken hand naar thuisloze vreemdelingen zijn.

2. Wat doet SDB?

Doelgroep

De doelgroep van SDB bestaat uit mensen van buitenlandse afkomst die in een marginale positie verkeren en die niet door andere instellingen worden geholpen. Ook mensen buiten de stad Utrecht worden geholpen.

Meestal gaat het om :

- (ex)asielzoekers, uitgeprocedeerd of in een vervolprocedure, en zonder recht op ondersteuning van overheidswege.
- mensen die door een of andere oorzaak hun verblijfsvergunning zijn kwijtgeraakt.
- mensen die wel een verblijfsvergunning hebben, maar andere problemen hebben die samenhangen met hun buitenlandse afkomst, bij voorbeeld in verband met een verzoek om naturalisatie.

Werkwijze

De kerntaak van SDB is sociaal-juridische dienstverlening. Dit betekent het geven van juridisch advies, maar vooral om, als er uitzicht is op het verkrijgen van een verblijfsvergunning, het voorbereiden van de werkzaamheden van een advocaat. Veel werk gaat zitten in gesprekken met de cliënt, het bestuderen van dossierstukken, en contact met de advocaat. Vaak wordt met de cliënt meegegaan naar de advocaat, en het verloop van de procedure wordt nauwlettend gevolgd.

Sommige cliënten hebben gezondheidsproblemen, van fysieke of psychische aard. Wij maken dan een afspraak met een huisarts of andere zorgverlener. Contact met de zorgverlener is van belang, vooral omdat medische informatie van belang kan zijn voor de procedure.

Ongedocumenteerden mogen niet werken, en kunnen dus niet op een rechtmatige manier zelfstandig aan geld komen. Zelf voor onderdak zorgen lukt daardoor zelden. In sommige gevallen waarin langdurige hulpverlening nodig is wordt daarom een – noodzakelijkerwijs – bescheiden leefgeld (of geld voor huur van een kamer) verstrekt. Ook incidentele giften komen voor, alsmede verstrekkingen in natura, variërend van schoenen of een bril tot de kosten van een DNA-onderzoek voor de vaststelling van verwantschap.

Cliënten worden als dat nodig is op meerdere van de hierboven genoemde terreinen intensief en langdurig begeleid. Naast de sociaal-juridische dienstverlening is dit aspect het meest kenmerkende voor SDB.

De SDB is een klein, maar nuttig onderdeel van het geheel van initiatieven en hulp aan buitenlanders in de stad Utrecht.

Soms krijgen mensen die zonder papieren en zonder onderdak door de stad zwerven toch een verblijfsvergunning, soms moest het traject van sociaal juridische ondersteuning worden afgebroken. Soms raakt een cliënt uit het zicht door detentie of uitzetting, soms doordat mensen uit beeld raakten doordat zij naar een andere stad of ander land waren vertrokken.

Samenwerking

Het bureau werkt veel samen met derden. Dit is vooral van belang wanneer het gaat om cliënten in andere plaatsen. Dat SDB cliënten heeft buiten stad en regio Utrecht heeft twee redenen:

-ten eerste zwerven mensen van Utrecht nogal eens naar een andere plaats. SDB kan hen niet allemaal aan onderdak in Utrecht helpen.

-ten tweede verwijzen particulieren en instellingen elders op grond van goede ervaringen met SDB iemand naar het bureau.

SDB zoekt dan naar mogelijkheden om hulp in of nabij de verblijfplaats te regelen.

Soms blijkt dat een cliënt geheel aan een plaatselijke instelling kan worden toevertrouwd. In andere gevallen komt het tot een taakverdeling waarin het bureau zich vooral bezig houdt met de juridische kant van de zaak. Als er geen lokale hulp mogelijk is zal SDB het contact met de cliënt blijven onderhouden.

Plaatselijk en landelijk wordt samengewerkt met allerlei instellingen.

SDB neemt deel aan het Utrechtse Hulpverlenersoverleg (waaraan alle plaatselijke instellingen voor hulp aan ongedocumenteerden deelnemen) en het landelijke Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning (PMzV).

Door samenwerking met andere organisaties kan de hulpverlening op elkaar worden afgestemd en worden overlappingsen voorkomen. Daarbij is de uitwisseling van informatie belangrijk.

De laatste tijd zijn er meer contacten en overleg met plaatselijke activiteiten en voorzieningen in de stad die zijn opgezet door diaconale of missionaire initiatieven, zoals:

-STRAATPASTORAAT, met wekelijkse bijeenkomst en spreekuur

-HERSTART, dagopvang voor daklozen van het Leger des Heils

-OMDUW, loket van Diaconie en Caritas Utrecht

-VILLA VREDE, dagopvang voor buitenlandse vluchtelingen

-NOODVERBAND, samen in app-groep met Villa Vrede, STIL i.s.m. KANS fonds

De samenwerking met het Straatpastoraat heeft geleid tot de komst van een nieuwe categorie van cliënten, te weten op straat belande mensen met drugs- en strafrechtelijke problematiek (waardoor zij hun recht op verblijf zijn kwijtgeraakt). Bij hen speelt verslavingsproblematiek een belangrijke rol. SDB zoekt ijverig naar oplossingen voor deze mensen.

3. SDB in 2022

Het jaar 2022 werd gelukkig niet meer gekenmerkt door corona-toestanden. Dat betekende onder andere dat SDB weer mensen kon ontvangen in het kantoor aan de Herenstraat 34. We zijn blij dat we ook dit jaar van de ruimte in de Silokerk gebruik konden maken. Veel contacten zijn toch via telefoon en e-mail.

In 2022 werden 31 dossiers behandeld, tegenover 32 in 2021. Het meeste werk zat in ongeveer 10 dossiers.

In voorkomende gevallen heeft SDB zelf een procedure opgestart. Zo werd een procedure op grond van artikel 64 Vreemdelingenwet (uitstel van vertrek om medische redenen) aanhangig gemaakt, en in een andere zaak een bezwaarschrift ingediend.

In een conflict met de IND over toezending van stukken werd de tussenkomst van de Nationale Ombudsman gevraagd.

Opvang blijft een groot probleem. De instellingen in Utrecht die opvang verlenen zijn grotendeels ingekaderd in het landelijke project Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) en hebben stringente opvangcriteria zoals een goede kans op het krijgen van een verblijfsvergunning of meewerken aan terugkeer. Bovendien zitten zij vol en hebben lange wachtlijsten. In de meeste gemeenten is geen enkele voorziening. Het gebrek aan opvangmogelijkheden dwingt tot creatieve oplossingen, zoals huisvesting bij een particulier en eventueel financiering samen met een lokale instelling, bijvoorbeeld een diaconie. In 2022 is aan 9 mensen langdurig leefgeld verstrekt.

Een apart probleem is de winteropvang. Bij vriesweer treedt de Utrechtse Koud Weer Regeling (KWR) in werking, maar dat biedt weinig soelaas want al gauw vol, en stijgt de temperatuur een paar graden, dan staat men weer op straat.

Sommige medische hulp wordt niet gefinancierd, dan moet SDB bijspringen.

Bijvoorbeeld voor fysiotherapie.

SDB doet daarom ook in komend jaar een beroep op fondsen voor financiële hulp voor medische onkosten.

De variatie in werkzaamheden was weer groot. Een beeld daarvan in het onderstaande verslag van de bureaumedewerkster:

Syrië

Er kwamen meerdere vragen binnen van (jong) volwassen Syrische statushouders (2015) die zich zorgen maken over een zieke vader of moeder die in het land achterbleven.

1.

Een volwassen zoon met verblijfsvergunning asiel (2015) wil zijn alleenstaande vader in Damascus over laten komen om hem zelf te kunnen verzorgen. De vader is 86 jaar en heeft de ziekte van Parkinson. De zoon werd naar de SDB verwezen door een ons bekende psycholoog uit den Haag.

Het beleid is dat een verzoek om een ouder van buiten de EU naar Nederland te laten komen bijna nooit gehonoreerd wordt. "Het hoort bij het ouder worden, de behoefte aan zorg en nabijheid".

Wij nodigden hem uit voor een gesprek en adviseerden hem aan medische informatie van zijn vader te komen. Daarnaast verwezen wij hem naar een Syrische organisatie in Nederland die informatie over het e.e.a. zou kunnen geven. Met hulp van de Helpdesk van Vluchtelingenwerk gaven we hem een aantal adressen van hulporganisaties mee in o.a. Griekenland en Turkije.

2.

Een jonge Palestijn uit Syrië kreeg een verblijfsvergunning asiel (2015), vroeg om gezinshereniging, kreeg die (vader, moeder, zus en broers) alleen zijn oudste zus die net 18 was geworden mocht niet mee. Zij verblijven al die jaren al met hun gezin in Aleppo.

Op het moment dat dit verslag werd geschreven werd Syrië ook nog eens getroffen door een aardbeving.

We houden de ontwikkelingen van het beleid in de gaten en hopen op coulance wat betreft gezinshereniging, met name ook voor ouderen.

Vier verblijfsvergunningen verleend:

Soedan

1.

Een verblijfsvergunning van oma voor verblijf bij kleinzoon. Een procedure die de SDB startte en begeleidde van maart 2020 tot 14 april 2022, de dag van het ingaan van de verblijfsvergunning. De IND verleende dit o.g.v. familieleven, artikel 8 EVRM. Hierbij speelde de rechten van het kind een belangrijke rol.

Kleinzoon heeft een verstandelijke beperking en heeft zich vanaf zijn geboorte gehecht aan oma die een speciale band met hem heeft en hem goed begrijpt.

Door de inzet van niet alleen betrokkene zelf, speciaal onderwijs, gezinsbegeleiders, vele deskundigenrapporten en een uitgebreide beschrijving van de geschiedenis van de familie kon dit tot stand komen.

De SDB heeft vanaf het begin tot een paar maanden na het verkrijgen van de verblijfsvergunning de huur van 300,-- euro voor een kamertje voor oma bekostigd.

Zij kon niet bij haar dochter en kleinkinderen wonen; het gezin zou dan geen huurtoeslag meer mogen ontvangen. Daarnaast werden de kosten voor een verwantschapsonderzoek betaald.

2.

Een verblijfsvergunning voor A., geboren in Moro, Zuid-Kordofan, van Nuba afkomst. In 2001 heeft hij een asielaanvraag gedaan en werd afgewezen, er werd niet geloofd dat hij een Nuba is. Daarvoor en in die tijd vluchtten veel Nuba's voor het geweld van de Soedanese regering en kregen in Nederland een verblijfsstatus.

Om A. te testen of hij werkelijk een Nuba is moest hij een taalanalyse van de IND ondergaan. Er werd gesteld dat hij niet uit het gebied van Zuid-Kordofan kwam. Hoe kon dat? Hij had van zijn zesde tot zijn zestiende buiten Zuid-Kordofan op school gezeten, waardoor hij een ander Arabisch dialect was gaan spreken!

Acht jaar lang heeft de SDB hem juridisch begeleid en voor zijn leefgeld van 250,-- euro per maand gezorgd. Na 21 jaar en 10 verschillende AZC's, en viermaal langdurige vreemdelingenbewaring, ontving hij in december 2022 een asielvergunning o.g.v. zijn activiteiten als oppositielid.

3.

Een verblijfsvergunning voor het Soedanese echtpaar H. en S. Zij kwamen in de zomer van 2016 in Nederland aan, gevlucht voor dictator Al-Bashir. Iedereen in

Nederland was met vakantie! Alles geregeld voor een spoedige asielaanvraag en voor opvang bij de Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht. Na een herhaalde asielaanvraag in 2018 is aan hen in augustus 2022 een asielvergunning verleend.

Eritrea

4.

Een zelfstandige verblijfsvergunning asiel is verleend aan een inmiddels meerderjarig geworden dochter.

Guinee en Sierra Leone

Uit deze landen aan de Westkust van Afrika zijn veel mensen lang onder ons, zonder veel perspectief. Veel Guineeërs, en wat minder mensen uit Sierra-Leone. In 2022 konden we twee mensen op weg helpen.

1.

Een Guineese meneer werd twee jaar van woongeld 200,-- euro voorzien, in afwachting van een IMMO-onderzoek dat niet tot een resultaat leidde. Totdat we konden meehelpen met een voorbereiding zich in Frankrijk te vestigen bij zijn vriendin, de moeder van zijn kind. Een kind dat op Frans grondgebied wordt geboren krijgt de Franse nationaliteit. Hij heeft in Frankrijk een aanvraag voor verblijf bij kind ingediend.

2.

Een meneer uit Sierra-Leone konden we dit jaar helpen met het voorbereiden van een herhaald asielverzoek, waarvoor wij ook twee keer naar een advocaat in Velp zijn gereisd. Hij mag de aanvraag afwachten en leeft zolang van een uitkering krachtens de RVA (Regeling Verstrekkingen Asielzoekers).

In 2023 hopen wij nog meer mensen uit deze landen te kunnen helpen.

Marokko en Algerije

Gastarbeiders vestigden zich in Nederland in de jaren '70.

Niet alle migrantenkinderen kwamen goed terecht en zij raakten al vroeg verslaafd. Om aan hun middelen te komen werden er winkeldiefstallen gepleegd, meestal alleen om hun eigen gebruik te bekostigen. Maar na een tiental jaren zijn dat er heel veel, en telt de IND dat bij elkaar op, en zit iemand een lange tijd opgesloten. Bij sommigen wordt dan hun verblijfsvergunning ingetrokken, en een procedure daartegen niet gewonnen. Dan heb je geen recht meer op werk, uitkeringen, sociale voorzieningen, terwijl je je halve leven in Nederland hebt gewoond.

1.

In juli 2022 startte de SDB een aanvraag art.64 VW (uitstel van vertrek om medische redenen) voor meneer A. geboren in Marokko. Hij wordt met methadon behandeld door een verslavingskliniek. Dit zal hij altijd moeten gebruiken, en wel onder controle van de verslavingsarts. In Marokko lukt dat niet.

In de aanvraag werd meegenomen dat de meneer een familieleven heeft (art.8 EVRM), familieleden die allen wel genaturaliseerd zijn. Tijdens de aanvraag steunen wij hem met 200,--euro, waarmee hij zo lang bij zijn broer mag slapen.

2.

Voor een andere meneer uit Marokko, langer in Nederland dan in zijn geboorteland, verslaafd en met psychiatrische problemen proberen we dit ook. Hij wordt financieel ondersteunt door de SDB.

3.

Meneer K. uit Algerije is hier al lang maar heeft zelfs nooit een verblijfsaanvraag gedaan. Hij heeft psychische problemen, heeft suikerziekte waarvan zijn huisarts zegt dat als hij niet behandeld wordt (wanneer ze hem zouden uitzetten naar Algerije) het tot een vroege dood kan lijden. We zullen voor hem eveneens een aanvraag art. 64 VW indienen.

Communicatie

-Onze jaarverslagen worden aangeboden op de website en via mailings of als hardcopy verstuurd naar een aantal contacten en donateurs in ons netwerk. In 2022 werd onze bereikbaarheid groter via de mobiele telefoon.

-Het mailadres van SDB was vanaf het begin usrk.sjd@hetnet.nl. Hieraan was af te lezen dat SDB op initiatief van de USRK (Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken) in het leven is geroepen. Om meer als afzonderlijke stichting herkenbaar en bereikbaar te zijn, is in 2022 het mailadres info@sdb-utrecht.nl toegevoegd.

-Ons webadres is www.sdb-utrecht.nl. De SDB website voorziet in een behoefte aan informatie en de vraagstukken waarop de stichting actief is. Zowel jaarverslagen als financiële gegevens van de SDB zijn daar te vinden. Met uiteraard een projectplan voor meerdere jaren, zoals dat voor de ANBI regeling vereist is. De links naar de diverse hulpinstellingen waarmee SDB samenwerkt kunnen worden aangeklikt.

4. Enkele overzichten

Landen van herkomst

In 2022 waren 31 dossiers in behandeling, zie tabel 1 (in 2021: 32). De cliënten waren afkomstig uit 13 landen.

Tabel 1, landen van herkomst in 2022

Soedan	8
Somalië	3
Eritrea	2
Ethiopië	1
Sierra Leone	1
Guinee	5
Mauritanië	1
Marokko	3
Egypte	1
Syrië	3
Iran	1
Congo (DRC)	1
Zambia	1
	--- +
Totaal:	31

Verblijfplaats

Van 31 cliënten verbleven 17 (55 %) in stad of provincie Utrecht.

Tabel 2, verblijfplaats (per 31 december 2022)

Stad Utrecht	16
Overig provincie Utrecht	1
Elders in Nederland	10
Buitenland	1
Onbekend	3
	--- +
Totaal:	31

Enige achtergrondkenmerken

Bij 13 dossiers (42 %) ging het om nieuwe cliënten; 2021: 20 (63 %).

Tabel 3, enige kenmerken van SDB-cliënten

Al cliënt in 2021 of eerder

– gezin	2
– man	13
– vrouw	3
Nieuw in 2022	
– gezin	1
– man	10
– vrouw	2

Totaal:	31

Status

Bij 19 van de 31 dossiers (61 %) ging het om buitenlanders zonder verblijfsvergunning (2021, 26: 81 %). In vier zaken werd een verblijfsvergunning verleend: drie asiel, één voor verblijf bij minderjarige kleinzoon.

Tabel 4, status per 31 december 2022

Verblijfsvergunning	
– voor onbepaalde tijd	7
– voor bepaalde tijd	4
Geen verblijfsvergunning	
– in procedure	3
– geen procedure, ex-asielzoeker	8
– geen procedure, overig	8
Nederlander	1
	--- +
Totaal:	31

Rechtsgebieden

Vreemdelingenrecht bleef het belangrijkste rechtsgebied. Af en toe kwamen andere rechtsgebieden aan de orde.

Tabel 5, rechtsgebieden	
Vreemdelingenrecht	25
Naturalisatie	2
Familierecht	2
Sociale verzekering	1

Aard van de hulpverlening anders dan op juridisch gebied

Bij verwijzing naar de gezondheidszorg zijn alleen de nieuwe gevallen vermeld. Bij sommige oude cliënten was het nodig om contact met de zorgverlener te blijven onderhouden. Met enige cliënten werden ondersteunende gesprekken gevoerd. Aan 9 cliënten werd langere tijd leefgeld betaald.

Tabel 6, aard van de hulpverlening anders dan op juridisch gebied

Verwijzing naar de gezondheidszorg	
– somatisch	2
– GGZ/verslavingszorg	2
Leefgeld	9
Hulp bij zoeken onderdak/opvang	2

6. Financiën

Verschillende diaconieën van Utrechtse kerken zijn de belangrijkste bron van inkomsten. Daarnaast ontvangt SDB bijdragen van enkele instellingen en van particulieren. Het totaal van de inkomsten bleek in de loop van 2022 niet voldoende voor de toename aan leefgeld die SDB verschaffen moest. Een paar spoedaanvragen aan Utrechtse kerken en fondsen hielpen ons tijdig uit de brand. Alle gevers van bijdragen krijgen een projectverantwoording als dat gewenst is.

Hierbij dankt SDB donateurs, fondsen en kerken en betrokkenen hartelijk. Zonder jullie was dit alles niet mogelijk geweest!

Financieel overzicht 2021		2021	resultaat 2022	begroting 2022	begroting 2023
Uitgaven					
<i>Cliëntgebonden kosten:</i>					
Leefgeld		16990	15206	15000	20000
Straatpastoraat		1225	6235		5000
Tolk- en vertaalcentrum		195	161	3000	1500
Juridische Bijstand		0	260	1000	1000
<i>Salariskosten*</i>		30000	30000	30000	35000
<i>Fondswerving</i>				4000	
<i>Bureaunkosten</i>					
Huur huisvesting		3000	3000	3000	5000
Telefoon, internet		1545	1457	1000	1000
Kantoorbenodigheden		935	342	600	600
Huishoudelijke artikelen		24	23	200	200
Verzekering		172	172	200	200
<i>Kosten vrijwilligers</i>					
Reiskosten vrijwilligers		1020	835	1200	1200
overige kosten vrijwilligers		1242	1423	2000	2000
Deskundigheidsbevordering/vakliteratuur		386	168	1000	1000
<i>Overige kosten</i>					
Bankkosten		359	430	300	300
onvoorzien		50		2500	1000
tussentotaal		57143	59712		
reservering/tekort		-628	1804		
Totale uitgaven		56515	61516	65000	75000
Ontvangsten					
<i>Derving salariskosten*</i>		30000	30000	30000	35000
<i>Organisaties</i>					
Fondsen		5000	16175	17000	24000
Kerken		19715	14723	16000	15000
<i>Particulieren</i>		1800	619	2000	1000
Totaal ontvangsten		56515	61516	65000	75000
Resultaat		0	0	0	0
Balans	Activa	Activa		Passiva	Passiva
	31-12-2022	31-12-2021		31-12-2022	31-12-2021
ING, lopende rekening	11034	3726	Eigen vermogen	1625	-179
Borg	500	500	Lening	0	0
			Vooruitontvangen	10000	16996
Spaarrekening ASN	158	12658	Nog te betalen	67	67
Balanstotaal	11692	16884	Balanstotaal	11692	16884

Toelichting op de jaarrekening 2022 en begroting 2023

Baten

Het totaal van de ontvangsten was € 61.516,- De verdeling over de bronnen is in de bijlage van dit jaarverslag te zien. Bijdragen kerken 24% , bijdragen instellingen 26%, bijdragen particulieren 1% .

Zowel de bijdragen van kerken als de instellingen zijn mede door de spoed aanvragen gestegen zodat het SDB 2022 met een klein positief resultaat kon afsluiten.

Lasten

De lasten van de exploitatie waren in totaal € 59.712,-

Met ingang van 2022 is de nadrukkelijker samenwerking met het Straatpastoraat te zien. De leefgeldten van cliënten die via hen binnenkomen en voor wie door SDB een juridisch traject gestart is boeken we onder de post Straatpastoraat.

Het totale exploitatieoverschot is € 1.804,- Door dit overschot is het mogelijk geweest om het kleine negatieve vermogen om te buigen naar een positief eigen vermogen.

Begroting 2023

We streven ernaar om de inkomsten van kerken en instellingen verder te laten stijgen zodat we de broodnodige leefgeldten kunnen verhogen en meer mensen kunnen helpen.

Bijlagen:

- 1– Voorgeschiedenis, doel en organisatie SDB
- 2- Wat is 'ongedocumenteerd zijn'
- 3- Mijn verhaal met E. door vrijwilliger A.

Bijlage 1 Voorgeschiedenis, doel en organisatie SDB

Voorgeschiedenis

De oorsprong van de SDB ligt in 2001, toen de Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken (USRK) besloot een werkgroep voor sociaal juridische dienstverlening aan buitenlanders in te stellen. De reden daarvoor was dat al te veel niet-Nederlanders verdwalen in het woud van regelgeving doordat zij geen toegang hebben of weten te vinden tot de bestaande instellingen. Dat geldt vooral voor buitenlanders zonder verblijfsstatus (ongedocumenteerden), die met name behoefte hebben aan dienstverlening op het gebied van vreemdelingenrecht, maar ook op andere terreinen.

Er werd een bescheiden kantooruimte gevonden en een werkgroep opgericht. Een van de leden van de werkgroep, met een hbo-opleiding sociaal juridische dienstverlening, werkt sinds die datum als vrijwilliger op het bureau, wanneer nodig geassisteerd door de andere leden van de werkgroep, waaronder een jurist. Er bleek al spoedig veel behoefte te bestaan aan de diensten van het bureau. Daarom heeft de USRK besloten het bureau te verzelfstandigen, en op 18 november 2004 is Stichting Dienstverlening aan Buitenlanders (SDB) opgericht. De band met de USRK bleef daarbij gehandhaafd, mede doordat voor de benoeming van bestuurders en wijziging van de statuten de goedkeuring van de USRK nodig is. Ook is in de statuten vermeld dat de stichting is opgericht overeenkomstig de identiteit van de USRK. Sinds eind 2001 huist de SDB in het gebouw van de Baptistengemeente Silo aan de Herenstraat 34 te Utrecht.

Doel van de stichting

In de statuten staat als doel van de stichting SDB omschreven *'de organisatie van hulpverlening aan voornamelijk dakloze of thuisloze vreemdelingen, die zonder voldoende middelen van bestaan zijn, en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord'*.

Organisatie

De organisatie wordt gerund door vrijwilligers en is financieel afhankelijk van donaties. De samenstelling van het bestuur was gedurende het verslagjaar 2021:

Voorzitter :	mevrouw J. (Joke) Kuijf vanaf 1-10-2018
Secretaris :	de heer ds. A.J. (Arjan) Noordhoek vanaf 4-6-2019
Penningmeester:	de heer ing. drs. H. (Harmen) Pelgrum (waarnemend)

Vrijwilligers

Gedurende het hele verslagjaar was mevrouw M.J. (Joke) de Jongh als sociaal juridisch dienstverlener werkzaam, samen met de heer mr. P.J.L. (Peter) Kretzschmar als juridisch medewerker.

Op tijdelijke basis werd vrijwillig werk verricht door Anton (zie bijlage 3 Mijn verhaal)

Bijlage 2 Wat is ‘ongedocumenteerd zijn’

Volgens de Nederlandse Vreemdelingenwet moet iemand die niet de Nederlandse nationaliteit heeft, een geldig visum of een verblijfsvergunning hebben om legaal in Nederland te mogen verblijven. Iemand zonder geldige verblijfsvergunning wordt ook wel ongedocumenteerd genoemd. Volgens cijfers van het Rode Kruis verblijven er naar schatting tussen de 35.000 tot 70.000 ongedocumenteerde mensen in Nederland. In Utrecht verblijven volgens stichting Villa Vrede naar schatting 5000 mensen zonder verblijfspapieren.

Er zijn veel manieren waarop iemand ongedocumenteerd kan raken. Zo wordt na de afwijzing van een asielaanvraag, ook de opvang van het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) stopgezet. Lang niet alle asielzoekers kunnen echter terugkeren naar hun thuisland. Soms werkt het thuisland niet mee aan een terugkeer, soms is het gevaarlijk om terug te keren voor een persoon of familie. Deze mensen belanden vaak in de illegaliteit.

Maar ook kan een uitgegeven verblijfsvergunning plots weer worden ingetrokken als de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) daar reden voor ziet. Een thuisland wordt bijvoorbeeld weer veilig geacht, terwijl iemand hier in Nederland zijn/haar leven weer heeft opgebouwd en schoolgaande kinderen heeft. Maar de IND trekt ook verblijfsvergunningen in wanneer blijkt dat er onjuiste gegevens zijn verstrekt, of dat een eerder aangegeven gezinsband toch ontbreekt. Andere ongedocumenteerden hebben ooit een verblijfsvergunning gekregen maar zijn deze weer kwijtgeraakt omdat een thuisland niet mee wil werken aan uitgifte van identiteitspapieren om de afkomst aan te tonen.

Verblijven in Nederland zonder geldige documenten is geen strafbaar feit, maar ongedocumenteerden die worden aangetroffen, kunnen wel in vreemdelingendetentie worden gezet. Er wordt van hen verwacht dat zij terugkeren naar het land van herkomst, maar door gebrek aan identiteitspapieren en medewerking van het thuisland, is dit vaak onmogelijk. Er zijn weinig cijfers bekend over het aantal personen dat door de overheid wordt teruggestuurd naar het land van herkomst. Veel uitgeprocedeerden reizen op eigen gelegenheid naar andere Europese landen om daar asiel aan te vragen of verblijven illegaal in Nederland.

In Utrecht verblijven naar schatting rond de 5000 mensen zonder verblijfspapieren. In de Utrechtse gemeentelijke opvang verblijven 225 ongedocumenteerden. Dit betekent dat een groot deel van hen in eigen netwerk leeft. Wanneer je ongedocumenteerd bent in Nederland ben je vrijwel rechteloos en dus uitgesloten van sociale voorzieningen, zoals een zorgverzekering. Er zijn diverse organisaties en vrijwilligersgroepen die zich het lot van deze mensen aantrekken en hulp bieden.

Bijlage 3 Mijn verhaal met E.

door SDB vrijwilliger Anton

Schrijnend en onmenselijk

Mijn rol als vrijwilliger / buddy van E. heeft alles te maken met mijn eigen levensloop. Omdat ik ook een periode thuisloos was en in een persoonlijke crisis met de onderkant van de samenleving werd geconfronteerd. Via het Utrechtse Straatpastoraat en de Dagopvang Leger des Heils leerde ik E. kennen. Hij is net als ik opgegroeid in de Utrechtse wijk Lombok, van Marokkaanse afkomst, toen hij 7 jaar was naar Nederland gekomen. Spreekt vloeiend Nederlands, is dakloos en heeft geen recht op verblijf in NL meer. Ik begreep al snel dat zijn situatie 'schrijnend en onmenselijk' was, woorden die ik in terug hoorde in een strafprocedure tegen E. in januari 2022 uit de mond van de Officier van Justitie en de politierechter. Juist omdat zijn situatie nu al jaren duurt.

Sinds najaar 2021 is de situatie van E. enigszins verbeterd, omdat ik E. in contact heb kunnen brengen met de SDB. Vanaf toen kreeg hij daar maandelijks geld voor levensonderhoud en werd geprobeerd om hem met de hulp van mevrouw De Jongh (SDB) op te nemen in een methadontraject van de Jellinek. Van haar krijgt hij ook steun in zijn nog steeds lopende (bestuursrechtelijke) procedure bij de Raad van State.

Een nogal eenzaam bestaan

Omdat de SDB kantoor houdt in de Silokerk kwam ik samen met D. aan tafel bij het 'Silomaatjes project', met maandelijks gratis maaltijden en een sfeer van welkom voor wie een strafblad heeft of op de een of andere manier aan de onderkant terecht is gekomen. Zo werd ik voor E. zijn buddy voor de SDB en zijn maatje namens de Silokerk. Als medemens, die hem opzoekt en begeleidt, waar mogelijk en nodig. Hij heeft een nogal eenzaam bestaan, maar door samen met hem op te trekken kreeg hij goede banden met mensen van het Straatpastoraat en van de Silokerk, en hij vertelde me dat hij daar veel goeds aan beleefde.

In de loop van het jaar 2022 werd hij neerslachtig en zenuwachtig omdat de uitspraak van de Raad van State er aan zat te komen. Toen was ik hem ook even kwijt, hij liep ergens op straat en ik was bang dat hij weer aan de drugs zou gaan. En als het kouder werd, bestond de kans dat hij niet zou worden toegelaten bij de Stadsbrug. Want de Koud Weer Regeling treedt pas in werking vanaf een gevoelstemperatuur van 0 graden of lager. Dus bij +1 mag hij niet naar binnen (anderen met een NL paspoort wel). In die tijd probeerde ik samen met Joke de Jong om afspraken met huisartsen te maken. Moeilijk hoor, als je niet weet waar iemand uithangt en hij geen werkende mobiel heeft.

Terug in de gevangenis

Onverwacht werd E. opgepakt en overgebracht naar Ter Apel, dus weer terug in de gevangenis, en dat terwijl hij psychiatrische klachten heeft. Hij zat erg in over zijn vader, die met ernstige klachten is opgenomen in het ziekenhuis. Hij was zo bang dat zijn vader zou gaan sterven en hij geen goed afscheid zou kunnen nemen. Ik heb toen een brief geschreven aan de officier om hem alsjeblieft naar een gevangenis dichterbij Utrecht te laten komen. Dat lukte, hij werd geplaatst in Nieuwegein. Als vrijwilliger van het Leger des Heils lukte het mij om binnen te komen bij de rechtszaak van december en zo hoorde ik dat hij over een week of twee vrij zou komen. Maar zijn advocate had er een hard hoofd in dat hij in NL mag blijven en vreesde dat hij vanuit Nieuwegein rechtstreeks naar een uitzetcentrum zou gaan. Dat is inderdaad gebeurd. Ondanks dat de bestuursrechter hem in het gelijk stelde, ging de IND in Hoger Beroep.

Onderweg naar de stip

De laatste maanden van 2022 heb ik E. diverse keren in de gevangenis van Nieuwegein en het uitzetcentrum in Rotterdam bezocht. Hij is mij daar dankbaar voor en steeds blij als ik kom. Maar steeds blijft bij mij dat gevoel van de eerste ontmoeting: een schrijnende en onmenselijke situatie voor een mens die (door fouten van hemzelf en van een onwillige overheid) afhankelijk is van mensen die verder willen kijken dan de regels. Ik vind dat ieder mens recht heeft op een menswaardig bestaan en op een stip op de horizon.

Onderweg naar die stip wandel ik samen met de SDB graag met hem mee.